

8-6-1974

Conselho Brasileiro de Esperanto

BRASÍLIA - DISTRITO FEDERAL

PRESIDÊNCIA

Rua Galeão Carvalhal, 31 - AP. 73 Caixa Postal 07 - 1182

Telefone 4-8033

11.100 - Santos (SP)

SECRETARIA

Telefone 42-9090

70.000 - Brasília (DF)

CGC Nº

00406 504/1000-06

Nº 13 - MARÇO DE 1.976 ----- BOLETIM INFORMATIVO

Redatora resp.: -MARIA ALMADA-Endereço:-Santos (SP).

ĈU UNUOPE AŬ GRUPE?

Kiam oni klarigas al neesperantistoj la gravecon de Esperanto, ~~en~~ en la dudekaj jarcento, ili tuj starigas diversajn demandojn, kiuj ĉiam enhavas malicon kaj malfidon. Al sinceraj kaj fidelaj esperantistoj ofte mankas la trafa respondo, kaj ili penas venki la insistan, embarasigan malkredon.

Por pli facile solvi tiajn problemojn aperis kaj aperas libroj, kiuj helpas al gesamideanoj doni ĝustajn respondojn al la interesoj.

Sajnas, ke UEA taksas la kazon grava, ĉar la ĉijara ĉeftemo de la Universala Kongreso, en Ateno estas: "Kiel nuntempe argumenti por Esperanto?"

Esperanto estas fakto. Ke la moderna mondo bezonas helplingvon ankaŭ estas fakto, ke diversaj nacioj, ki-

es lingvoj estas tre malfacilaj, deziras ekonomie kaj politike altrudi al la mondo siajn proprajn lingvojn estas fakto senduba.

La angloj, francoj, rusoj, nun la ĉinoj kaj lastatempe la araboj, kies lingvo estas tiel nekomprenebla, ke 90% de la arabaj popoloj estas izolataj kaj pro petrolo ili ĉantagas la mondon.

En tiu monda kaoso ĉiuj sentas, ke iel ajn oni devus kompreni unuj la aliajn. La gazetoj informis, ke iu hispano elpensis lingvon, kiun oni povas el lerni dum dekkvin minutoj.

Ĉio ĉi pravas la malfacilan situacion pro la lingvaj baroj, kiu estas urĝe solvenda.

Sed kial ne uzi la jam konfirmitan lingvon Esperanto? - Ĉu pro kaprico?

Ĉu la esperantistoj kul-
pas pro pigra marŝo de nia
movado?

Ni esperantistoj estas
jam multnombraj, sed la
nombro de klopodemaj gesa-
mideanoj estas eta.

Multaj el ni laboras unu-
ope, ĉar mankas helpantoj.
Se unuigus almenaŭ kelke-
da ni, ni farus sukcesple-
nan laboron. La unuopuloj
malaperas inter la amaso,
sed la grupo ne. Ju pli
granda grupo laboras kune,
ili des pli aperas kaj la
aŭtoritatuloj akcentas ni-
ajn argumentojn pri Espe-
ranto kun fido.

Ke la personoj kune agan-
taj atingas sukceson pru-
vas la ekzemplo de la bi-
eno "Bona Espero" en Goi-
ás. De kiam la geedzoj Li-
ma Mello kaj Grattapaglia
ekalaboris tie, la mondo
eksciis pri tiu organiza-
ĵo, kiun nun prizorgas ho-
nestaj homoj, flegante or-
fojn kun amo.

La kvaropo faris pli da
propagando dum du jaroj,
pri la bieno, ol la antaŭ-
aj gvidantoj dum 20. Se
ni deziras venki, ni de-
vas unuigi kaj "semi"-se-
mi"...

NOVA VICPREZIDANTO

Nia prezidanto nomumis
vicprezidentino de nia B
KE la F-inon Hersila Val-
verde por la fako "Propa-

gando kaj Diskonigo de Es-
peranto". Ni gratulas al
nia nova kunlaborantino
kaj esperas, ke ŝi efike
laboru por nia kaŭzo.

-----xxxxxx-----

SOCIETO ZAMENHOF

Ni recevis raporton de
la prezidanto de UEA kaj
de tiu Societo, D-ro Hum-
phrey Tonkin sciigante
pri la agado de la organi-
zo dum la jaro 1975-a, kaj
pri UEA ĝenerale. Li kon-
firmas, ke UEA restos mal-
fermita al ĉiuj, eĉ al ti-
uj, kiuj forlasis ĝin. Ĝe-
nerale la Esperanto-Mova-
do estas en tre harmonia
stato nuntempe. Li kalku-
las je helpo de ĉiuj ni
por kompletigi la 200 mem-
brojn de la Societo. En
la pasinta jaro li multe
vojaĝis tra la tuta mondo,
de Usono al aŭstralio por
klarigi la gravan laboron
de UEA en la estonto. Li
diras: "Kaj bonvolu nepre
fari vian eblon varbi no-
vajn anojn por la Societo
kaj novajn membrojn por
la Asocio. La jaro 1976 -
a estu rekorda jaro."

O ESPERANTO NO BRASIL

Continuação do ensaio
histórico compilado por
Nelson P. de Souza

I-PRIMEIROS TEMPOS (ATÉ
1906) - Continuação.

JAYME HEINLEIN FERREIRA ,

esperantista nº 1109, deve ter sido o primeiro a estudar o Esperanto, em Portugal, em 1892. O Dr. Costa e Almeida teve o nº... 2624, em 1893.

Foi o manual 110 que irradiou o aprendizado do Esperanto pelo nosso Brasil; foi o que orientou os "samideanos" isolados, perdidos em sua extensão territorial.

De 1899 a 1905 foram disseminadas algumas centenas do método Costa e Almeida, remetidos a redações de jornais e de revistas e a todos os que se mostravam interessados em conhecer do Esperanto. (2)

Com os elementos contidos nesse livro fizeram-se as primeiras versões de trechos de escritores brasileiros, publicadas em "L'Espérantiste" e "L.D.", em 1899: "La miozoto", de Rosália Sandoval; "La tri gutoj", de Coelho Netto e "Aforismoj kaj pripensoj el Markizo de Maricá". Outras traduções vieram depois, podendo citar "La Kolomboj", de Raymundo Correia, em 1909; "Sortdirantolino", de Coelho Netto, em 1901; "Tri blondulinaj", de Maria Clara C. Santos e "La Kudrilo kaj

la fadeno", de Machado de Assis, em 1905.

Notícias e artigos de propagação apareceram em grande número de periódicos. Posso citar, entre outros, o "Correio de Minas", de Juiz de Fora, no qual seu redator HEITOR GUIMARÃES, sob o pseudônimo de "Vaugirard", não deixava passar ocasião propícia sem escrever a favor do Esperanto. Sua primeira contribuição, em 1898, transcrevendo carta minha, suscitou uma série de artigos sobre as línguas internacionais, do Sr. Magnus Sondahl, poliglota, autor de um célebre "Método Ortológico", o qual depois se tornou esperantista.

Outros jornais, com artigos de que tive conhecimento: "O Philatelista Brasileiro", "Jornal do Comércio", "Gazeta de Notícias" (Olavo Bilac), do Rio de Janeiro; "Araguari"; "O Pobre", de Juiz de Fora; "O Município", de São João da Barra; "A Ideia", de Ouro Preto (Carlindo Lellis); "Comércio de Minas"; "Diário de Minas", de Belo Horizonte; "O Condor", de Conceição da Barra; "Correio Brotense", de Brotas; "Correio Paulistano", "II

Bersaglieri", de São Paulo; "Além Parahyba", "O Evolucionista", de Além Parahyba; "O Recreio", de Capitvari; "A Reforma", da cidade do Rio Grande (Christiano Kraemer); "Aurora", de São Paulo; "Gazeta de Uberaba".

Vários Almanques, que na época contavam numerosos leitores, foram empregados como veículo de divulgação do Esperanto:

"O Anuário" e o "Almanque do Rio Grande do Sul", "O Almanque Garnier", o "Almanque de Lembranças Luso-Brasileiro". Um artigo que neste último inseri, em 1902, concorreu para o recebimento de muitos pedidos de informações e de livros, até de Portugal e de suas colônias da África Ocidental.

- Nota de Ismael G. Braga - (2)- Essa importação de manuais para distribuição gratuita era feita por um estudante - o mesmo autor destas "Notas" - cuja delicadíssima modestia tentou nos ocultar esse, como outros grande méritos que teve no início da propaganda, quando o ridículo tentava esmagar a idéia.

(Continua).

NI SCIIGAS ...

Ribeirão Preto (SP)- En la urbo de la "Kafo", alloga parto de Interlando, José Pedro de Miranda laŭ speciala maniero propagandas pri Esperanto.

Samideano Miranda kiel kompetenta ĵurnalisto bone scias kiel alvoki la atenton de la publiko pri la Internacia Lingvo. Ĉerte li fortostreĉos por bone efiki por ke nia afero fariĝu pli forta en tiu urbo kaj cirkaŭaĵo.

Indaiatuba (SP)- A "Tri buna de Indaiã" informas nin ke la urbestro S-ro Romeu Zerbini, laŭ komuna Lego n° 1537, de 30 de decembro de 1975, nomumis iun ayenuon "Alameda Esperanto" en tiu progresema urbo. Temas pri laŭdinda sukceso de nia vicprezidanto Wanderley Peres, kiu per bonegaj artikoloj, publikitaj en tiu gazeto, propagandas pri Esperanto.

São Paulo (SP)- La vicprezidantino de BKE, Elvira Fontes, en januaro pasinta gvidis rapidan huron oklekcionan kun granda

sukceso.

Si aperigas ĉiudmanĉe artikolon en la grava gazeto "Diário Popular", de São Paulo.

Fino Elvira dum la tuta jaro organizas kursojn kaj diligente estras la Esperanto-Societon. Pli ol 80 personoj lernas Esperanton en tiuj kursoj.

Nia juna vicprezidanto Gilberto Bartholomeu ankau ne lacigas kaj ĉiunokte organizas ekskursojn al najbaraj urboj.

Ambau nur laboras por kaj pro Esperanto. Imitinda ekzemplo !

S. João da Boa Vista-SP.

D-ro Jatir Gonçalves Vieira, nia vicprezidanto, per senĉesa laboro atingis laŭdindan celon.

Li transdonis al la biblioteko 123 ekzemplerojn da libroj, realigante tiel, ke Esperanto estu meritinde reprezentita en tiu la borema urbo.

Li prizorgas konkurson por aljuĝi premion literaturan "L. L. Zamenhof" kiu daŭros ĝis la 31-a/3/76.

Oni povas prezenti ĉu prozon, ĉu poeziaĵon pri au en Esperanto.

Malmutaj gesamideanoj sukcesis atingi tiel gravan propagandon, kiel nia sasideano D-ro Jatir. Ni kore lin gratulas !

Lavras (MG) - La gazeto

"A Tribuna de Lavras" nun tempe aperigas sciigon pri Esperanto, dak al efika klopodo de nia vicprezidanto samideano Luiz Teixeira. Antauen !

Pôrto Alegre (RS) - La ga

zeto "Correio do Povo" publikigis sciigon pri la sukceso de elementa kurso, kiun gvidis sami-deano Egon Breitenbach. Li sciigas al ni ke, la de li verkita nacilingva

libro "A Língua das Nações" estas akirebla por krz. 10,00 en pakajo kun 10 ekzempleroj.

Adreo: Poŝtkesto 2844-90.000 - Pôrto Alegre - (RS).

Caçapava (SP) - Kiel ku-

time, nia vicprezidanto Majoro Silva Velho estas la

plej diligenta kunlaboranto de BKE. Li sciigas nin pri ĉio okazanta en sia regiono. Nun li informas, ke estis fondita grupo de skoltoj "Uirapuru", el kiu tri elementoj partoprenos Ĵamboreon en Paragvajo. Diras nia samideano, ke ĉiu kvara skolto lernas Esperanton.

En julio ĉijare okazos alia internacia Ĵamboreo en Meksiko, kiun la skoltoj nepre partoprenos, jam scipovante la internacian idiomon.

Alia grava sukceso de Samideano Silva Velho, estas, ke la urbestro de Caçapava, laŭ la Leĝo numero 2352 nomumis strato "L.L.Zamenhof" iun el la promenejoj da la urbo.

Daurigu, brava batalanto !

GAZETOJ RICEVITAJ

Ni ricevis la jenajn gazetojn, kiuj aperigas tre interesajn sciigojn pri Esperanto, Kore ni dankas: "Tagigo", "Esperanta Eldono", "Correio Fraternal do ABC", "Reformador", "Correio Brasileiro", "O Arauto do Penetragono", "Desed Nº 52", "A Tribuna de Taubaté", "Diário de Caçapava", "O Taubateano", "EEE", "O

Lider", e "Tribuna de Indústria".

Rio de Janeiro (RJ) - "Brazila Esperantisto", organo de Brazila Esperanto-Ligo, ĉijare igos 70-jara.

Pro la evento, la Ligo okazigos specialan Simpozion en la monato julio.

-----xxxxx-----

Por Kristnasko kaj Novjaro ni ricevis plurajn mesaĝojn el niaj karaj geamikoj, al kiuj unuope ni nepovas danki pro manko de spaco. Tamen, tre kore ni dankas al ĉiuj.

-----xxxx-----

VIVERBAHIA

Tiu interesa revuo pritarismo, kiun ni ricevas dank'al kunlaboro de nia kara vicprezidanto José Saraiva Matos, alvenas akurate al niaj manoj.

Temas pri grava informilo pri Brazilo, tre rekomendinda al interesatoj.

-----xxxxx-----

BANDEIRAS ESPERANTISTAS

Nosso coidealista arquiteto Ernani Dias Correia, Caixa Postal Nº 1597, CEP. 90.000-Pôrto Alegre-(RS), fabrica bandeiras esperantistas medindo 7X12 cms. - 10 por Cr\$ 30,00.

CURSO DE ESPERANTO

QUINTA LIÇÃOPronomes Pessoais

São os seguintes os pronomes pessoais:

MI - eu; CI - tu; LI, ŜI, ĜI, êle, ela; NI-nós; VI-vós; ILI - êles, elas.

O CI (tsi) - tu, não é usado, senão em poesia. Em seu lugar usa-se frequentemente Vi, que pode ser traduzido por Vós, Vo^{ce}, o Sr., a Sra., etc.

Hã, ainda, o pronome reflexivo SI - Se, que se refere sempre a terceira pessoa, na mesma frase.

Temos também o prono^{me} indefinido ONI - Se, para ambos os sexos e números.

Os pronomes possessi^{vos} são derivados dos pessoais, bastando acrescentar-lhes o A do adjetivo, e, como são verdadeiros adjetivos, êles recebem o J, como os substanti^{vos}, para a formação do plural.

VERBOS

Os verbos em Esperanto são de grande simplicidade: todos são regulares, não sofrem alteração quanto a pessoas e números.

Formas Simples

Final do Infinitivo--- I
Presente Indicativo----AS
PreteritoPerfeito-----IS
Futuro do Indicativo---OS
Condicional-----US
Imperativo-Subjuntivo---U

Com os finais acima se conjugam nos tempos simples todos os verbos.

Ex. :

DONI - Dar

Mi donAS - Eu dou
Ci donAS - Tu dás
Li, ŝi, ĝi donas-êles, ela dá
Ni donas - Nós damos
Vi donas - Vós dais
Ili donas-êles, elas dão.

Com o mesmo processo se conjugarão todos os verbos, no presente, no passado e no futuro, bem como no Condicional, no modo Imperativo e no Subjuntivo.

Formas Compostas

Os participios são ativos ou passivos:

Participios Ativos:

Presente ---- ANT

Passado ---- INT

Futuro ----- ONT

Participios Passivos:

Presente----- AT

Passado ----- IT

Futuro ----- OT

Quando na formação de tempos compostos, o que é feito com a ajuda do verbo auxiliar ESTI, estes

participípios recebem o final dos adjetivos - A. Nos tempos compostos do plural recebem o J indicativo do plural.

O Auxiliar, seguindo a regra geral, se conjuga da mesma forma. Assim, temos:

Mi estas donanta
Ci estas donanta
Li, ŝi, ĝi estas donanta
Ni estas donantaJ
Vi estas donantaJ
Ili estas donantaJ

A tradução: Eu estou dando, tu estás dando, etc.

A vóz passiva não apresenta dificuldade: a não ser a preposição de que está junto do agente:

La mono estas donata DE mi - O dinheiro é dado por mim.

Há verbos que exigem complemento (objeto direto) e êste é sempre marcado por um N, o acusativo.

Mi lernas EsperantoN - Eu aprendo Esperanto.

O acusativo (N) é de muita utilidade, pois que permite inverter a frase sem prejudicar seu sentido:

Paulo amas la filoN ou La filoN amas Paulo, etc. etc.

Os participípios, tanto do ativo quanto do passivo podem receber os finais O e E (substantivo e advérbio).

A LINGUAGEM DOS ANIMAIS

Encontramos em nosso antigo enderêço, com grande surpresa, um opúsculo sob o título "A Linguagem dos Animais", obra de Florence Barker (Inglaterra), traduzida do Esperanto para o português por Yolanda de Araujo Costa, Rio de Janeiro - Av. Copacabana, 656/803-CEP-20.000, que de pois de lida nos causou grande impressão pela excelente qualidade do tema. Trata-se de trabalho impresso pela Editora Gráfica Esperanto da Cooperativa Cultural dos Esperantistas.

Embora chegasse às nossas mãos tão tardiamente, nem por isso deixamos de agradecer à remetente pela gentileza. Recomendamos a leitura desse trabalho a quantos tenham sentimento nobre, pois que se trata, na verdade de algo muito interessante.

Mais uma vez muito gratos, em nome do Centro Esperantista de Santos.

-----xxxxxx-----

NOTA.- A obra em apreço foi dedicada pela tradutora ao Xº Seminário de Esperanto, realizado em Valença (RJ), entre 10 e 13 de julho de 1975.